

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

**SUPREME COURT
OF JUSTICE**

Nr. 151
din 26 mai 2025

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. A. Lăpușeanu, 28

Pe rolul Curții Supreme de Justiție se află cauza de contencios administrativ nr. 3d-4/23, inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Cojocaru împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile.

Mihail Cojocaru a înaintat, în temeiul art. 12¹ din Codul de procedură civilă, cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 25 alin. (2) din Legea nr. 544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului.

Anexă:

1. Sesizarea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.
2. Încheierea din 18 aprilie 2025 a Curții Supreme de Justiție.

**Președinta interimară
a Curții Supreme de Justiție**

Stela Procopciuc

Seizure privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.1. Persoană fizică**

- 1. Cojocaru**
- 2. Mihail**

A.2. Instanța de judecată

- 1. Denumirea instanței de judecată/sediu: Curtea Supremă de Justiție, Completului de examinare a contestațiilor împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii(CSM)**
- 2. Judecător raportor: Mariana Pitic**
- 3. Dosar nr. 3d-4/23**
- 4. Adresa instanței de judecată: mun. Chișinău, str. Petru Rareș 18, Chișinău MD-2012**
- 5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată: tel.: 022- 21-87-71, e-mail: colegiul.civil@csj.md**

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecătii instanței de drept comun

Cojocaru Mihail, reprezentat de avocatul Doina Ioana Străisteanu a înaintat la Curtea Supremă de Justiție acțiune împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, prin care a înaintat următoarele solicitări:

Reclamantul Mihail COJOCARU, prin avocata sa, depune prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, și solicită în temeiul Art. 203-204, 206 alin(1) lit a) din Codul Administrativ și Legii nr. 178/14 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor

1. Admiterea cererii;
2. **Asigurarea acțiunii prin emiterea unei încheieri de suspendare a executării Hotărârii nr. 295/16 din 11.07.2023 recepționată la 17.08.2023**, până la adoptarea unei hotărâri judecătorești definitive pe fondul cauzei, remediu provizoriu oferit de Art. 24 alin(1¹) lit b) Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului și Art. 214 și Art. 172 alin(2) Cod Administrativ; cererea privind asigurarea acțiunii este anexată aici separat;
3. **Emiterea hotărârii prin care să se dispună:**
  - a) **Anularea Hotărârii nr. 295/16 din 11.07.2023 a Consiliului Superior al Magistraturii ca fiind ilegală**, remediu oferit de Art. 40 Legea nr. 178/14 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, Art. 244 alin(1) a) Cod Administrativ și Art. 16 alin(1) lit d) Cod Civil;
  - b) **Anularea Hotărârii nr. 23/8 din 21.10.2022 a Plenului Colegiului disciplinar al Consiliului Superior al Magistraturii ca fiind ilegală**, remediu oferit de Art. 40 Legea nr. 178/14 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, Art. 244 alin(1) a) Cod Administrativ și Art. 16 alin(1) lit d) Cod Civil
  - c) **A încasa din contul pârâtului în beneficiul reclamantului suma de 100,000 (una sută mii) lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea cheltuielilor de judecată**, dovada cărora va fi făcută ulterior, remediu oferit de Art. 17 și 19 Cod Civil.

Temeiurile în fapt și în drept, comunicăm următoarele:

- (i) ***Procedura disciplinară trebuie să corespundă rigorilor procesului echitabil garantat de Articolul 6 al Convenției Europene și Articolul 20 al Constituției Republicii Moldova***

1.1 Garanțiile procesului echitabil, garantat de Articolul 6 al Convenției Europene, este aplicabil situației reclamantului. În hotărârea sa pe cauza *Vilho Eskelinen și alții împotriva Finlandei* (hotărârea Marei Camere, §50-62), Curtea a decis că va exista prezumția aplicabilității Articolului 6 până când statul pârât nu va demonstra, în primul rând, că, potrivit dreptului intern un reclamant care este funcționar public nu are dreptul de acces la instanță și, în al doilea rând, că excluderea drepturilor garantate de Articolul 6 este întemeiată în privința funcționarului respectiv (*a se vedea, în special § 62*). În cazul în care reclamantul a avut acces la o instanță în temeiul dreptului național, Articolul 6 este aplicabil (*a se vedea și cauza Pridatchenko și alții împotriva Rusiei, §47*). În ceea ce privește îndeosebi al doilea criteriu, Curtea Europeană a explicat că dacă se impune o excludere a funcționarului public în exercitarea dreptului de acces la instanță, aceasta trebuie să fie justificată de „motive obiective în interesul statului”, ceea ce obligă statul să demonstreze că obiectul litigiului în cauză este legat de exercitarea autorității publice sau ridică o problemă privind legătura specială dintre funcționarul public și stat. Astfel, nu există, în principiu, nicio justificare pentru excluderea din cadrul garanțiilor oferite de Articolului 6 a litigiilor de muncă. În lumina criteriilor stabilite în cauza *Vilho Eskelinen și alții împotriva Finlandei*, Curtea a declarat Articolul 6 §1 este aplicabil procedurii împotriva concedierii abusive (*a se vedea cauza Cudak împotriva Lituaniei, hotărârea Marei Camere, §44-47; cauza Sabeh El Leil împotriva Franței, hotărârea Marei Camere, §39; cauza Šikić împotriva Croației, §18-20; cauza Vasilchenko împotriva Rusiei, §34-36; cauza Fiume împotriva Italiei, §33-36 sau cauza privitoare procedurii disciplinare împotriva unui judecător - Ohjić împotriva Croației*).

1.2 Când vorbim de garanțiile procesului echitabil garantat de Articolul 6 într-o procedură ce-l vizează pe un funcționar public, ne referim la asigurarea realizării principiului examinării cauzei de un

„tribunal independent și imparțial”, a principiului *egalității armelor în proces*, a principiului *contradictorialității și a accesului la probe*.

- 1.3 O instanță nejudiciară potrivit dreptului intern poate fi considerată „instanță” în sensul material al termenului, în cazul în care exercită, fără îndoială, o funcție jurisdicțională. O instanță este caracterizată în sens material de rolul său jurisdicțional: de a soluționa, pe baza normelor de drept, cu jurisdicție deplină și în urma unei proceduri organizate, orice problemă care ține de competența sa (a se vedea cauza *Oleksandr Volkov împotriva Ucrainei*, §88-91; cauza *Sramek împotriva Austriei*, §36; *Cipru împotriva Turciei, hotărîrea Marelui Cameră*, §233). Competența de a decide este inerentă noțiunii înseși de „instanță”. Procedura în fața unei „instanțe” trebuie să asigure „soluționarea juridică a litigiului” impusă de Articolul 6 §1 (cauza *Bentham împotriva Țărilor de Jos*, §40). Prin „instanță” Articolul 6 §1 nu înțelege neapărat o instanță de tip clasic, integrată în structurile judiciare ordinare ale unei țări. Există posibilitatea ca instanța să fi fost instituită pentru a aborda chestiuni care țin de un anumit domeniu, pe care este posibil să le dezbată în mod adecvat în afara sistemului judiciar obișnuit. Ceea ce contează pentru a asigura respectarea Articolului 6 §1 sunt garanțiile, atât cele de fond, cât și cele procedurale, puse în aplicare (a se vedea și cauza *Rolf Gustafson împotriva Suediei*, §45). Este inerentă în însăși noțiunea de „instanță” capacitatea de a lua o decizie cu caracter obligatoriu, care nu poate fi modificată de o autoritate nejudiciară în detrimentul unei părți (cauza *Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos*, §45). Astfel, unul din elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care presupune, între altele, ca soluția dată în mod definitiv în orice litigiu de către instanțe să nu mai poată fi pusă în discuție (cauza *Brumărescu împotriva României, hotărîrea Marelui Cameră*, §61).
- 1.4 O „instanță” trebuie să îndeplinească, de asemenea, o serie de alte condiții – independența, în special în raport cu puterea executivă, imparțialitatea, durata mandatului membrilor, garanțiile oferite de procedură, multe dintre care apar chiar în textul Articolului 6 §1 din Convenția Europeană. Independența, cât și imparțialitatea, reprezintă elemente esențiale constitutive ale noțiunii de „instanță” (cauza *Le Compte, Van Leuven și De Meyere împotriva Belgiei*, §55; cauza *Cipru împotriva Turciei, hotărîrea Marelui Cameră*, §233].
- 1.5 Reclamantul susține că **Inspecția judiciară în persoana inspectorului – judecător Victor Pruteanu și Colegiului Disciplinar a exercitat funcția de judecare a cauzei cu privire la reclamant și de adoptare a unei decizii obligatorii. Plenul Colegiului disciplinar și Plenul Consiliului Superior al Magistraturii au exercitat funcția de rejudecare a cauzei, reexaminare a concluziilor și a deciziei adoptate de acest organ cu adoptarea, la rândul său, a unei decizii obligatorii. Astfel, în opinia reclamantului aceste autorități sunt „instanțe” în sensul Articolului 6 §1 al Convenției Europene și au avut obligația să asigure toate garanțiile procedurale inerente unui proces echitabil.**
- 1.6 Reclamantul susține că plângerile depuse împotriva acțiunilor sale, sesizările și autosesizările reținute spre examinare, la Consiliul Superior al Magistraturii, direcționate Colegiului Disciplinar și apoi reexaminare de Plenul Colegiului Disciplinar și de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, au fost **„chemate să soluționeze o contestație privind drepturile și obligațiile cu caracter civil”** ce au decurs din exercitarea atribuțiilor și a competenței de judecător, de către reclamant, potrivit Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului. Articolul 6 §1 al Convenției Europene de Drepturile Omului garantează fiecărui justițiabil, în cazul dat reclamantului, dreptul ca această contestație să fie prezentată în fața unei *„instanțe independente și imparțiale”*. Un drept consacrat de Articolul 6 §1, între care dreptul de acces și dreptul de a sesiza instanța în materie civilă, și nu constituie decât un aspect din multele care formează conținutul dreptului la un proces echitabil (a se vedea și cauza *Golder împotriva Regatului Unit*, §36).
- 1.7 Reieșind din standardele expuse mai sus, reclamantul susține că procedurile desfășurate în Colegiul Disciplinar, Plenul Colegiului Disciplinar și în Plenul Consiliului Superior al Magistraturii s-au desfășurat cu încălcarea dreptului garantat de Articolul 6 al Convenției Europene și Articolul 20 al Contituției la un proces echitabil.

(ii) *Cerințele față de actul administrativ pentru a fi legal*

- 2.1 Potrivit Art. 10, 11 din Codul administrativ, litigiul de contencios administrativ este litigiul pasibil de soluționare de către instanța de contencios administrativ competentă, generat fie de un act administrativ (1), fie de nesoluționarea în termenul legal a unei cereri privind recunoașterea unui drept recunoscut de lege (2), în care cel puțin una dintre părți este o autoritate publică sau un funcționar al acestei autorități. Potrivit p.2 din Hotărârea Explicativă a Plenului CSJ nr. 10 din 30.10.2009 cu privire la practica aplicării de către instanțele de contencios administrativ a unor prevederi ale Legii contenciosului administrativ (*neabrogată*), cât și prevederile din Rezoluția (77) 31 "Cu privire la protecția individului față de actele autorităților administrative" adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 28 septembrie 1997, noțiunea de "*act administrativ*" este definită ca fiind un act unilateral, cu caracter normativ sau individual, adoptat sau emis de către o autoritate publică sau de o persoană privată împuternicită prin lege sau printr-un act administrativ, în mod unilateral, în baza și în vederea exercitării legii, pentru nașterea, modificarea sau stingerea unor raporturi juridice de drept administrativ.
- 2.2 Este înafara oricăror dubii faptul că Hotărârea nr. 23/8 din 21.10.2022 Plenului Colegiului disciplinar al Consiliului Superior al Magistraturii și Hotărârea nr. 295/16 din 11.07.2023 a Consiliului Superior al Magistraturii sunt acte administrative ale autorității publice cu caracter individual adoptate în rezultatul unui proces inechitabil de examinare a sesizărilor și autosesăzărilor cu comiterea aceluiași abateri pentru care reclamantul a fost sancționat cu eliberarea din funcție. Și anume - încălcarea termenilor de examinare a sesizărilor și a termenilor de comunicare a actelor administrative adoptate în privința reclamantului.
- 2.3 Potrivit Art. 189 din Codul Administrativ "*orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ*". Reclamantul, fiind judecător numită în funcție prin Decretul președintelui Republicii Moldova Nr. 1606-VIII din 15 Iunie 2020, până la atingerea plafonului de vârstă, fiind totodată și titularul funcției publice astfel deținute, demonstrează prin probele anexate la această cerere că actele administrative aici contestate iau încălcat dreptul la muncă și dreptul la un proces echitabil în fața unei "instanțe" imparțiale și independente chemată să se expună asupra presupusei abateri disciplinare comise de el într-un mod obiectiv și echitabil.
- 2.4 Reclamantul susține că anularea actelor administrative, aici contestate, este argumentată pe temeiurile prevăzute la Art. 132 138 din Codul administrativ. În special indicăm că Hotărârea nr. 23/8 din 21.10.2022 și Hotărârea nr. 295/16 din 11.07.2023 sunt ilegale în fond pentru că contravin prevederilor Legii nr. 178/2014 care garantează dreptul la un proces echitabil la examinarea plângerilor și sesizărilor împotriva acțiunilor judecătorului.
- 2.5 Reclamantul susține că Hotărârea nr. 23/8 din 21.10.2022 și Hotărârea nr. 295/16 din 11.07.2023 sunt ilegale și pentru că au emis cu încălcarea procedurii stabilite de Legea nr. 178//2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, contravin prevederilor Legii nr. 297/96, în particular ce se referă la termenul de examinare a contestațiilor, cvorumul necesar pentru desfășurarea procedurii administrative și emiterea actelor administrative, voturile exprimate și altele și cu încălcarea garanțiilor unui proces echitabil garantat de Articolul 6 al Convenției Europene și Articolul 20 al Constituției Republicii Moldova.

(iii) *Ilegalitatea Hotărârii nr. 23/8 din 21.10.2022 a Plenului Colegiului disciplinar al Consiliului Superior al Magistraturii*

- 3.1 Actul administrativ este produsul unei proceduri disciplinare în care au fost cumulate două plângeri (cet. Brașoveanu Vitalie și S.A. "RED NORD") și două autosesizări (inspectorii – judecători Victor Pruteanu și Ioniță Diana). Fiecare din aceste plângeri și autosesizări invoca încălcarea termenului pentru examinarea cauzelor atribuite prin PIGD judecătorului Mihail Cojocar, reclamantului.
- 3.2 Prin actul administrativ aici contestat, la baza sancțiunii disciplinare aplicate, au fost reținute plângerea cet. Brașoveanu Vitalie și autosesizarea inspectorului - judecător Ioniță Diana, angajata pârâtului care și-a motivat autosesizarea pe plângerea respinsă a S.A. "RED NORD". S-a reținut că cererea de revizuire repetată depusă de cet. Brașoveanu Vitalie la instituție necompetentă în

soluționare – Judecătoria mun. Bălți – a fost nemotivat tergiversată în procedura de expediere către autoritatea competentă și că termenul de 2 luni prevăzut de Art. 454 alin(1) și (2) Cod contravențional la examinarea contestației contravenționale a fost încălcat. S-a constatat abaterea conform Art. 4 (1) lit g) Legea 178/14 și aplicată imediat cea mai gravă sancțiune disciplinară – eliberarea din funcție conform Art. 6 alin(1) lit d) Legea 178/14. **Acest act administrativ adoptat la 21.10.2022 a fost comunicat reclamantului abia la 04.01.2023 !**

3.3 . *motivele de ce a durat atât examinarea acestor dosare*

Impunerea specializării neîntemeiată pe penal eu fiind civilist cu 14 ani stagiu în civil;

Volumul de muncă care este mare în genere la Bălți se confirmă prin rapoartele CSM și prin cererile judecătrilor de la Bălți în acest sens. Iar Cojocarul a activat din 2015 până în 2020 cu depășirea volumului de lucru 25% și acest supravolum nu a fost exclus și nu a fost luat în calcul nici măcar în procesul examinării sesizărilor

Specilizarea ilegală pe minori care ulterior a fost anulată la cererea judecătorului Marcel Popescu anume din motiv că duce la majorarea substanțială a volumului de lucru și la încărcarea iminentă a agendei.

Fiind pers. cu diz. Și fiind supus unei presiuni continui sănătatea sa înrăutățit și în aceste perioade am avut mai multe concedii de boală inclusiv cu internare și intervenii(buletinele au fost prezentate inclusiv la CSM) totodată am avut și concedii anuale și de reabilitare care nu au putut fi neglijate.

În toate încheierile de fixare a cauzelor judecătorul Cojocarul M. a hotărât că cauzele se fixează în baza volumului de muncă, agendei judecătorului și a condițiilor de muncă. Deși aceste încheieri se contestă o dată cu fondul nici o încheiere de fixare nu a fost contestată și respectiv nu a fost casată nici în cauza Brașoveanu și nici Red Nord

Cauza Brașoveanu în primul rînd este una continuă iar cererile de revizuire au fost depuse în continuu încă din anul 2019(*dată de cînd curge termenul or din 2019 aceste cereri au aceiași soartă*) cînd CSJ(nr. 1ra-1185/2019 din 31 iulie 2019) sa pronunțat definitiv. Toate aceste cereri au fost înregistrate eronat în PIGD inclusiv cu blocarea altor judecători pentru a ajunge ilegal în procedura jud. Cojocarul Mihail.

Astfel cauza Brașoveanu ilegal a fost repartizată în PIGD lui Cojocarul Mihail fără a fi blocat în programă or, conform prevederilor CPP, Hotărîrii CC și a practicii CSJ instanța care a examinat cauza în fond este incompatibilă în examinarea revizuirii. Ca urmare, a fost necesar ca mai întîi să stabilesc dacă este competența instanței și atunci ma abțineam(asa au fost pe alte revizuiuri de a lui Brașoveanu) sau dacă este competența procuraturii, atuni urma prin încheiere să expediez către organul competent(fapt care a fost făcut). Precizez că, mai întîii se soluționează competența, iar repartizarea eronată în PIGD nu este temei de abținere. În cazul constatării competenței altui organ în primul rînd se remite cauza conform competenței, or, abțineri pe acest temei nu se admit și abținerile în acest sens duc la o tergiversare mai gravă. Din cerere nu era clar ete competența instanței sau a procuraturii și urma de fixat ședință cu citarea condamnatului, avocatului și procurorului pentru a se expune în acest sens.

În cauza Red Nord prelungirea examinării a fost datorată și de conduita părților în primul rînd nu se prezentau la ședința, nu prezentau probele, nu era clar cu statutul directorului RedNord(care a depus plîngerea contravențională) or exact în acea perioadă se examina în instanța deținerea ilegală a funcției , care într-un final a fost eliberat prin hot instanței și în privința sesizării sale sa încetat procedura disciplinară în acest sens. Deși directorul ilegal al RedNord urma să prezinte instanței(Cojocarul) hotărîrea privind legalitatea numirii sale în funcție(fiind unicul semnatar al plîngerii contravenționale) și deși pe acest motiv au fost mai multe amînări intrun final sa examinat cauza fără ca directorul ilegal sau reprezentantul firmei citați legal să se prezinte măcar la o ședința deși au fost citați inclusiv repetat pe adresa oficială a entității juridice

3.4 Reieșind din standardele procesului echitabil expuse mai sus și a cerințelor față de legalitatea actului administrativ, reclamantul susține că Plenul Colegiului disciplinar al Consiliului Superior al Magistraturii nu a fost o "instanță independentă și imparțială" după cum o cere Articolul 6 al Convenției Europene de Drepturile Omului și a adoptat Hotărârea nr. 23/8 din 21.10.2022 care este în fond ilegală și contrară procedurii. Colegiul disciplinar chemat să se expună asupra sesizării

... este format din membri aleși de autorul sesizării. Autorul autosesizării, și anume inspectorul - judecător Ioniță Diana nu este nici imparțială nici independentă față de membrii Consiliului Superior al Magistraturii.

- 3.5 Victor Pruteanu judecătorul – inspector nu a fost o persoană obiectivă și imparțială la examinarea plângerilor și întocmirea notelor de autosesizare în privința reclamantului cu care a fost și este în litigiu. La data de 07.04.2022 când Victor Pruteanu judecătorul – inspector emite rezoluția de începere a procedurii disciplinare față de reclamant având plângerea cet. Brașoveanu Vitalie și la data de 18.03.2022 când înregistrează o autosesizare împotriva reclamantului, **Victor Pruteanu judecătorul – inspector era vizat la direct în Avizul Consultativ nr. 135/21 din 20.07.2021 al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității** pentru faptul că a manifestat comportament discriminatoriu față de reclamant pe motiv al dizabilității acestuia. În acest aviz, Consiliul a învederat oportunitatea pornirii unei proceduri disciplinare față de Victor Pruteanu, lucru care nu s-a întâmplat. Reclamantul ține să menționeze că Victor Pruteanu judecătorul – inspector a examinat majoritatea (oare știm câte?) exact nu cunosc plângerile și sesizărilor depusă împotriva reclamantului și de fiecare dată constata prin raport abateri disciplinare. Atitudinea negativă și ostilă a lui Victor Pruteanu judecătorul – inspector față de reclamant, nici nu era ascunsă de primul. Astăzi, reclamantul și Victor Pruteanu judecătorul – inspector sunt părți în procedura contenciosului administrativ desfășurată de Judecătoria Chișinău cu sediu în s Rîșcani obiectul căreia fiind acest aviz (este executoriu și nu poate fi supus contestării)
- 3.6 Reieșind din cele expuse mai sus, **reclamantul susține că procedura desfășurată în fața Plenului Colegiului Disciplinar nu a fost echitabilă din motiv că nu a avut aceleași oportunități la exercitarea dreptului său la apărare** reieșind din particularitățile de sănătate - dizabilitatea reclamantului care nu a fost nicicum adoptată în procedura desfășurată, **nu a avut parte de o "instanță independentă și imparțială"** din motiv că unul din autorii sesizării împotriva reclamantului este anagajata pârâtului și instituțional ierarhic subordonată Plenului Colegiului Disciplinar și Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, ceea ce nedotă o lipsă de independență și imparțialitate, dar și **încălcarea principiului securității raporturilor juridice**. Reclamanta de asemenea susține că **nu a fost asigurată egalitatea armelor în proces.**
- (iv) Ilegalitatea Hotărârii nr. 295/16 din 11.07.2023 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii*
- 4.1 Împotriva Hotărârii nr. 23/8 din 21.10.22 au depus contestație reclamantul și cet. Brașoveanu Vitalie. La examinarea acestor contestații au participat 5 membri al Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din 12 care formează componența Consiliului Superior al Magistraturii.
- 4.2 Potrivit Art. 133 din Codul Administrativ "*(1) Cvorumul reprezintă numărul minim necesar de membri prevăzut de lege pentru întrunirea valabilă a unui organ colegial sau emiterea unui act administrativ individual. (2) Organul colegial acționează legal dacă sînt prezenți jumătate plus unul din membrii săi, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.*" și Art. 134 Cod Administrativ "*Majoritatea reprezintă numărul minim de voturi ale membrilor organului colegial necesar conform legii pentru ca un act administrativ individual să poată fi emis.*", actul contestat aici putea fi emis doar într-o procedură în care au participat și au votat cel puțin 8 membri cu drepturi depline căci actul se referă la cariera judecătorului (*încetarea carierii prin eliberarea din funcție*). Asta explică Comisia juridică, numiri și imunități a Parlamentului Republicii Moldova (*răspunsul nr. CJ-06 71 din 21.06.2023 aici anexat*).
- 4.3 Reieșind din standardele procesului echitabil expuse mai sus și a cerințelor față de legalitatea actului administrativ, reclamantul susține că Plenul Consiliului Superior al Magistraturii nu a fost o "instanță independentă și imparțială" după cum o cere Articolul 6 al Convenției Europene de Drepturile Omului.
- 4.4 Reclamantul și pârâtul au fost părți în procedura administrativă desfășurată de Consiliul pentru Egalitate.

4.5 Conform deciziei nr.56/20, Consiliul a instituit prezumția discriminării sub forma omisiunii CSM de a trata diferit, persoanele aflate în situații diferite, necomparabile. Consiliul a reținut că petiționarul, începând cu anul 2015 activează în calitate de judecător la Judecătoria Bălți sediul Central și deși, aflându-se în situație necomparabilă cu colegii acestuia din cauza dizabilității, acesta a fost tratat similar cu ultimii în partea ce privește programul, volumul sarcinilor atribuite și în procedura de evaluare. Totodată Consiliul, examinând cadrul normativ și anume prevederile art. 96 alin. (4) din Codul muncii și art. 38 alin. (1) din Legea cu privire la incluziunea sociala a persoanelor cu dizabilitati nr. 60/2012 stabilește că persoanelor încadrate în grad sever (I) sau accentuat (II) de dizabilitate (dacă aceștia nu beneficiază de înlesniri mai mari) li se stabilește o durată redusă a timpului de muncă de 30 de ore pe săptămână, fără diminuarea drepturilor salariale și a altor drepturi prevăzute de legislația în vigoare. Acest drept este expres prevăzut de legislație și trebuie asigurat din momentul prezentării actului ce dă naștere dreptului, *cazul Thlimmenos împotriva Greciei din 6 aprilie 2000*. Consiliul a reținut că petiționarul, la momentul numirii în funcția de judecător, a anexat la dosarul personal certificatul ce confirmă starea de sănătate (certificatul de dizabilitate). Astfel, Consiliul a apreciat critic susținerile Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la faptul că, petiționarul urma să solicite printr-o cerere reducerea timpului de muncă, or acest drept urma a fi asigurat din momentul numirii în funcția de judecător a unei persoane cu grad accentuat (II) de dizabilitate. Consiliul a luat act că, pe parcursul examinării cauzei, Consiliul Superior al Magistraturii a recurs la măsurile de acomodare rezonabilă inerente situației și anume a redus durata timpului de muncă a petiționarului la 30 de ore pe săptămână, totodată, fiindu-i redusă și volumul de muncă cu 25%. De asemenea, Consiliul a luat act de faptul că Consiliul Superior al Magistraturii a întreprins măsuri de repunere în drepturi a petiționarului, decizând calcularea și achitarea salariului pentru munca suplimentară efectuată de 10 (zece) ore pe săptămână în perioada 21 aprilie 2017-21 aprilie 2020. Astfel, alegațiile petiționarului privind neacomodarea rezonabilă a programului și volumului sarcinilor atribuite se consideră epuizate. Cu toate că, Consiliul apreciază și salută întreprinderea acestor măsuri, consideră necesar de a puncta anumite aspecte, care din perspectiva prevederilor Legii cu privire la asigurarea egalității, pot fi calificate drept hărțuire. În special, Consiliul a luat act de faptul că în procesul de acomodare rezonabilă, deși, obligația de a accepta și stabili astfel de adaptări era evidentă, petiționarului i-au solicitat prezentarea documentelor suplimentare irelevante (certificat de dizabilitate de tip nou). În viziunea Consiliului astfel de acțiuni de formalism excesiv în procedura de obținere a înlesnirilor prevăzute de legislație sunt de natura să creeze un mediu intimidant persoanei cu dizabilități. Mai mult ca atât, Consiliul stabilește că prevederile referitoare la procedura de reducere a sarcinii de muncă sunt reglementate doar pentru președinții și vicepreședinții instanțelor de judecată, membrii Colegiului disciplinar, Colegiului pentru selecție și ai Colegiului de evaluare nu însă și pentru alte categorii cum ar fi: persoanele cu dizabilități, persoanele care combină concediul de îngrijire a copilului cu activitatea, persoanele care au revenit din concediul de maternitate. Consiliul este de părerea că Regulamentul privind modul de distribuire aleatorie a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești trebuie ajustat în vederea prevenirii situațiilor discriminatorii generate de neacomodarea rezonabilă a tuturor categoriilor de judecători listate supra.(soluție menținută de CSJ neexecutată de CSM până la moment). Cât privește procesul de evaluare a performanțelor, Consiliul a stabilit că situația petiționarului a fost abordată similar celorlalți judecători, fără a se ține cont de munca suplimentară prestată. Ori, petiționarul activa 40 de ore pe săptămână, deși ar fi trebuit să activeze 30 de ore, fapt recunoscut și de către Consiliul Superior al Magistraturii prin decizia de calculare și achitare a salariului pentru munca suplimentară efectuată de 10 (zece) ore pe săptămână în perioada 21 aprilie 2017-21 aprilie 2020. Pe acest aspect, Consiliul notează că, măsuri de acomodare rezonabilă, Consiliul Superior al Magistraturii urma să aplice și în procedura de evaluare a performanțelor. Consiliul a luat act că petiționarul a fost evaluat în baza aceluiași criterii și indicatori aplicabili tuturor judecătorilor, fără a se ține cont de faptul că situația acestuia diferă și de circumstanțele expuse supra în privința muncii suplimentare. Mai mult ca atât, Consiliul atrage atenția că, în vederea prevenirii situațiilor de discriminare determinate de neacomodarea rezonabilă în procesul

de evaluare, Consiliul Superior al Magistraturii ar trebuie să-și ajusteze Regulamentul cu privire la criteriile, indicatorii și procedura de evaluare a performanțelor judecătorilor, în sensul de a reglementa indicatorii/ținte diferite de apreciere pentru situația diferită a unor categorii de judecători precum: persoanele cu dizabilități, persoanele care combină concediul de îngrijire a copilului cu activitatea, persoanele care au revenit din concediul de maternitate. Consiliul notează că acomodarea rezonabilă la locul de muncă, ca instrument de acces, este un element-cheie în procesul de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități. Acomodarea rezonabilă trebuie oferită per ansamblu și sub toate aspectele, program, volum și criterii de evaluare. Neacordarea acomodării rezonabile se consideră discriminare.

4.6 Reieșind din cele expuse mai sus, **reclamanta susține că în procedura desfășurată în fața Plenului Colegiului Disciplinar nu a fost echitabilă din motiv că nu a avut acces la aceleași garanții procedurale** de care a dispus pârâtul care a fost și autor al plângerii și emitent al actului administrativ aici contestat, **nu a avut parte de o "instanță independentă și imparțială"** din motiv că Consiliul Superior al Magistraturii era deja vizat de reclamant în proceduri administrative și judiciare privind discriminarea și hărțuirea lui la locul de muncă de pârât, **nu a beneficiat de dreptul său la apărare din motiv că cererile de neîncredere formulate au rămas nesoluționate iar prezența fizică nu era întotdeauna posibilă pentru reclamant.**

4.7 Totodată, reclamantul ține să sublinieze că **Hotărârea nr. 295/16 din 11.07.2023 nu indică cum a fost votată contrar Art 24 alin(2) din Legea 947/1996 și a fost redactată cu încălcarea termenului de 30 de zile indicată expres a fi de 30 de zile. Soluția expusă în Hotărârea nr. 295/16 de a respinge contestația reclamantului și de a menținerea Hotărârea nr. 23/8 ce constată abaterea disciplinară în acțiunile reclamantului cu aplicarea sancțiunii disciplinare eliberarea din funcție, nu a fost bazată pe un număr public de voturi.**

4.8 Suplimentar reclamantul indică că procedura de examinare a sesizărilor înregistrate în martie, mai și iulie 2022, finisate cu Hotărârea nr. 23/8 din 21.10.2022 și cu Hotărârea nr. 295/16 din 11.07.2023 nu a acomodată dizabilitatea reclamantului – starea lui de sănătate, deși potrivit **Art. 33 Legea nr. 178/2014 – termenul de examinare a sesizărilor și a plângerilor privind acțiunile unui magistrat, presupus ilegale, poate fi suspendat pe durata aflării reclamantului în concediu medical.** La dosar au fost depuse de reclamant documente confirmative a faptului că dumnealui a suferit intervenții medicale care au coincis după timp cu procedura disciplinară desfășurată de pârât. Ultimul deja fusese vizat prin decizia Consiliului pentru Egalitate că a comis hărțuirea reclamantului pe motiv al dizabilității lui, dar cazul dat ilustrează că pârâtul se poziționează mai presus de lege și alege să ignore obligația ce-i revine de a nu discrimina magistrații în baza oricărui criteriu protejat prin Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității. Dizabilitatea este un criteriu protejat.

(v) Sarcina Probatorie

5.1 Potrivit Art. 218 Cod Administrativ și Art. 118 Cod de procedură civilă, fiecare parte își probează pretențiile formulate.

5.2 Reclamantul anexează aici probe care susțin toate afirmațiile expuse mai sus. Pârâtul a acționat ilegal față de reclamant, lipsindu-l de un proces echitabil și de egalitatea armelor în procedura administrativă de examinare a sesizărilor privind drepturile și obligațiile cu caracter civil ce au decurs din exercitarea atribuțiilor și a competenței de judecător, de către reclamant, potrivit Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului. **Pârâtul urmează să probeze că actele administrative contestate aici au fost adoptate fără încălcările procedură și cvorum, după cum au fost indicate mai sus.**

(vi) Repararea prejudiciului moral cauzat și a consturilor de judecată

6.1 Prin acțiunile sale pârâtul a supus reclamantul unui nivel crescând de anxietate și neliniște ce au urmat din încălcările procedurale descrise mai sus, rezultate în adoptarea hotărârilor cu aplicarea celei mai dure sancțiuni disciplinare - eliberarea din funcția ocupată de judecător. Mai mult, pârâtul a făcut public faptul că a adoptat această hotărâre, supunând reclamantul la critici publice, deși procedura de adoptare a hotărârilor aici contestate s-a făcut contrar garanțiilor stipulate la Articolul 6 al Convenției. Toate acestea au cauzat reclamantului stres puternic și anxietate, critici publice

nejustificate, umilirea demnității de magistrat și atac nemejustificat asupra întregului cor judecătoresc. Deloc nu se fac publice realizările și reușitele magistraților, inclusiv ale reclamantului, doar răspândirea informațiilor ce denigrează și atacă personalitatea magistratului.

6.2 Reclamantul are dreptul la repararea prejudiciul moral cauzat prin încălcările descrise de mai sus, ori acest remediu este prevăzut de Art. 16 - 19 din Cod Civil drept metodă de apărare a dreptului încălcat. Reclamantul estimează prejudiciul moral cauzat de pârât în sumă de 100,000 (una sută mii) lei și o consideră proporțională pagubei cauzate numelui și demnității sale, drepturilor sale de către pârât în circumstanțele expuse mai sus.

6.3 Reclamantul a fost impus să suporte și cheltuieli de judecată. În baza art. 90, 94 alin (1), 96 din Codul de Procedură Civilă reclamantul solicită obligarea pârâtului la compensarea cheltuielilor de judecată pentru asistența juridică, cheltuieli de executare și eventualele cheltuieli de judecată pentru înștiințarea și chemarea martorilor și a pârâtului dacă vor ignora citațiile judecătorești.

De drept s-au invocat Art. 31, 118, 204, 206 Cod Administrativ RM, Art. 90, 94, 96 Cod de procedură civilă RM, Art. 16 – 19 Cod civil RM, Art. 23 - 26 al Legii nr. 947/96 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Legea nr. 544/95 cu privire la statutul judecătorului, Legea nr. 178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, solicităm admiterea tuturor pretențiilor către pârât.

C. Obiectul sesizării²

Articolul 25 alin.(2) al Legii Nr. 544 din 20-07-1995, cu privire la statutul judecătorului, publicat: 26.10.1995 în Monitorul Oficial Nr. 59-60 art. 664. în redacția LP246 din 29.07.22, MO267-273/26.08.22 art.564; în vigoare 26.08.22 [Art.25 al.(2) în redacția LP246 din 29.07.22, MO267-273/26.08.22 art.564; în vigoare 26.08.22]., cu conținutul: ***"Eliberarea judecătorului din funcție se face prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii."***

² În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale rat materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

D. Argumentarea incidentei unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție³

Relev faptul, că, la moment ne aflăm în procesul examinării acțiunii înaintate de Cojocaru Mihail împotriva Consiliului Superior al Magistraturii al Republicii Moldova privind contestarea Hotărîrii Consiliului Superior al Magistraturii privind eliberarea ilegală din funcție cu încălcarea procedurii și în lipsa vadină a cvorului CSM.

Pretindem faptul că în privința judecătorului Cojocaru Mihail s-a admis o eroare și un abuz în privința aplicării prevederilor art. 25 al.(2) al Legii Nr. 544 din 20-07-1995, în redacția LP246 din 29.07.22, MO267-273/26.08.22 art.564; în vigoare 26.08.22 – prevederi care au caracter vădit neconstituțional.

Or, pe de o parte, aceste norme nu pot fi aplicate în privința judecătorului Cojocaru Mihail din motiv că prevederea în cauză a intrat în vigoare la data de 26 august 2022 – dată la care situație lui Cojocaru Mihail era epuizată în procedurile disciplinare și în fața Inspecției Judecătorești și în fața Colegiului Disciplinar, iar CSM urma să examineze în termen de **nu mai mult 30 zile** aceste contestații.

Totodată, această situație a fost epuizată și prin soluția Curții Constituționale din 9 februarie 2023 (Hotărîrea supra sesizării nr. 150/g, 09 februarie 2023). Astfel conform pct.A alin.(6) a Hotărîrii Înalta Curte reține drept circumstanță a litigiului principal, faptul că, acțiunea în interiorul căreia a fost înaintată sesizarea de neconstituționalitate a fost inițiată la data de 06 iulie 2022 – adică o dată la care au fost epuizate procedurile disciplinare în privința lui Cojocaru Mihail – dată cînd a fost deja aplicată abuziv suspendarea de drept din funcție.

În consecință, nu poate fi pusă în sarcina lui Cojocaru Mihail, tergiversarea și încălcarea termenului imperativ care **nu poate fi mai mare de 30 zile**. Prin urmare, chiar dacă acest termen, ipotetic îl calculăm de la data de **06 iulie 2022**(data inițierii acțiunii, deși procedurile disciplinare au fost epuizate pînă la data respectivă) acest termen nu poate depăși data de **05 august 2022** *perioadă în interiorul căreia nu erau aplicabile prevederile art.25 al.(2) al Legii Nr. 544 din 20-07-1995, care au intrat în vigoare abia la data de 26 august 2022.*

Pe de altă parte, este dubios și straniu ca o situație epuizată pe o Lege anterioară(care prevedea o garanție Constituțională) să fie soluționată pe o Lege nouă(care a anulat abuziv o garanție Constituțională) care nu era în vigoare la momentul epuizării unei proceduri și a termenului prescris în acest sens. Mai mult ca atît, în interiorul acestei proceduri Înalta Curte a luat soluție în favoarea neconstituționalității, reglementărilor asupra situației epuizate pînă la data de 06 iulie 2022.

Și nu este clar cum CSM-ul a ignorat Hotărîrea Curții Constituționale și a aplicat o Lege inaplicabilă situației lui Cojocaru Mihail, pe cînd Înalta Curte, deși a pronunțat Hotărîrea la data de 09 februarie 2023, a reținut situația juridică epuizată la data de 06 iulie 2022.

Mai mult ca atît, prin hotărîrile CSM-ului care constituie obiect al prezentei acțiuni nu au fost luate soluții noi prin reexaminare sau reinițierea procedurilor anterioare epuizate pînă la data de 06 iulie 2022.

Un alt aspect se referă și la decretul Președintelui Republicii Moldova din 15 iunie 2020 de numire a judecătorului Cojocaru Mihail, care a fost emis pînă la data de 26 august

³ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai nr drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constit

2022 cu anumite garanții Constituționale de numire și eliberare din funcție reglementate imperativ la data de 15 iunie 2020.

Și iarași nu este clar cum un judecător numit prin Decret Prezidențial legal, care nu a fost contestat, nu a fost anulat, emis la acea dată, în baza unui act primar al CSM, în interiorul valabilității aceluiași decret, se presupune a fi eliberat din funcție doar prin actul primar al aceluiași CSM, deși inițial la numirea judecătorului Cojocaru Mihail actul primar al CSM reprezenta doar o etapă subsecventă, însă nu și finalitatea, în acest sens. Deci procedura de numire, promovare, transferare, demisie sau eliberare la data numirii la plafon a judecătorului Cojocaru Mihail (15 iunie 2020) prescria în mod imperativ actul primar al CSM. Aceste reglementări, însă, au fost încălcate flagrant, și, în cazul lui Cojocaru Mihail nu există act final obligatoriu – Decret al președintelui Țării, dar există doar act primar hotărârea CSM, prin care nu s-a dispus remiterea către Președintele Țării pentru verificare și adoptare a soluției finale conform normelor imperative care reglementau procedura de numire/demitere din funcție a judecătorului Cojocaru Mihail la data de 15 iunie 2020. Aici precizăm faptul că, actul final de numire a judecătorului Cojocaru Mihail la plafon, și anume Decretul din 15 iunie 2020 s-a executat și s-a epuizat la acea dată, or, Cojocaru Mihail a fost numit la plafon o singură dată. Prin urmare, procedura de numire/eliberare din funcție a judecătorului Cojocaru Mihail la data de 15 iunie 2020 în ambele cauze avea loc în baza actelor primare ale CSM. Aici precizăm faptul că Cojocaru Mihail nici la data de 26 august 2022 nici ulterior în 2023 și nici pînă în prezent nu a mai fost numit la plafon prin Decret al Președintelui Republicii Moldova.

Mai mult ca atît, nu putem afirma că, aspectele de numire/ eliberare din funcție sunt unele clasice de procedură și respectiv ar fi în derulare cu aplicarea reglementărilor curente.

Or, nici decretul de numire, nici decretul de eliberare din funcție a judecătorilor nu sunt norme procesuale avînd caracter pur material care reglementează confirmarea și constatarea unui fapt material: cităm din DECRETUL Nr. DP1606/2020 din 15.06.2020:

”Președintele Republicii Moldova

d e c r e t e a z ă:

Art.1. - Se numesc în funcția de judecător, pînă la atingerea plafonului de vîrstă, următorii:

... COJOCARU Mihail...

Astfel, la fel ca decretul de numire și decretele de eliberarea a judecătorilor din funcție reglementează o confirmare și constatare o situației pur materială, care se referă la accederea sau eliberarea din funcție a judecătorului. Nu există nici un decret de numire/eliberarea din funcție a judecătorilor care ar reglementa procedura de numire/eliberarea și/sau procedura activității judecătorilor.

Nu trebuie de confundat procedura de numire/eliberarea a judecătorilor din funcție cu faptul material al numirii/eliberării din funcție a judecătorilor.

Astfel, eu nu pretind că CSM-ul nu a avut dreptul de a emite act primar de numire/eliberarea din funcție a judecătorului Cojocaru Mihail, dar relev că, faptul material de numire și eliberarea din funcție a judecătorului Cojocaru Mihail era supus unei singure reglementări imperative aplicabile la data de 15 iunie 2020.

Logic dacă decolezi cu o anumită aeronavă și nu faci alte escale, aterizezi cu aceeași aeronavă și nu altfel, chiar dacă în zbor se mai întîmplă să fie înlocuit pilotul, chiar dacă în zbor ai schimbat domeniul juridic de la un stat la altul, chiar dacă decolezi noaptea și aterizezi ziua. Adică indiferent de procedură aceste două aspecte materiale de numire/demitere au

aceiași formă juridică de exprimare care se instituie la data numirii. Or, în caz contrar subiectul vizat, logic este îndreptățit să solicite garantarea faptului material stabilit inițial, printr-un act final care nu a fost anulat și/sau epuizat prin act cu aceeași valoare juridică, conform reglementărilor imperative de la data emiterii actului inițial.

În consonanța celor reținute se cristalizează cel mai fundamental aspect al argumentării solicitărilor formulate și anume îndreptățirea de a pretinde caracterul vădit neconstituțional al prevederilor art. 25 alin.(2) al Legii Nr. 544 din 20-07-1995, cu privire la statutul judecătorului, publicat: 26.10.1995 în Monitorul Oficial Nr. 59-60 art. 664. în redacția LP246 din 29.07.22, MO267-273/26.08.22 art.564; în vigoare 26.08.22 [Art.25 al.(2) în redacția LP246 din 29.07.22, MO267-273/26.08.22 art.564; în vigoare 26.08.22].

Reținem faptul că, statuarea faptului numirii și eliberării din funcție a judecătorilor prin decret al Președintelui Țării reprezintă o garanție Constituțională al inamovibilității și independenței judecătorului care astfel capătă valoare de principiu fundamental.

Relevante în acest sens sunt și concluziile expuse de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Hotărârea pe cauza Baka împotriva Ungariei (Hotărârea din 23 iunie 2016, cererea nr. 20261/12) Capitolul IV Pct. B, alin.82,

"[...].

În cazul în care se referă la drepturi garantate de legislație înainte de intrarea în vigoare a modificărilor sau la așteptări legitime bazate pe aceasta, efectul retroactiv ar trebui să fie justificat prin motive imperioase. În plus, este în interesul menținerii independenței sistemului judiciar și al unei bune administrări a justiției ca judecătorii să fie protejați împotriva revocărilor arbitrare și împotriva ingerințelor în exercitarea funcțiilor pe care le dețin.

[...].

Astfel la numire judecătorul Cojocaru Mihail(2015) avea dreptul garantat și așteptarea legitimă de a fi eliberat doar prin garanție rolului primar al CSM-ului în acest sens și garanția dreptului de supervizarea a Președintelui Țării care presupune și dreptul de contestare reglementate de Constituție și de Legea specială înainte de intrarea în vigoare a modificărilor (26.08.22).

Însă în contradicție cu drepturile garantate și așteptările legitime judecătorul Cojocaru Mihail este eliberat din funcție în 2023 în urma unor proceduri inițiate în 2019 și finalizate în 2022 până la data de 26.08.22.

Tot aici reținem că CSM-ul nu a prezentat autorului nici un motiv imperior care ar justifica pretinsul efect retroactiv al prevederilor art. 25 alin.(2) al Legii Nr. 544 în privința judecătorului Cojocaru Mihail.

Aici reținem faptul că, Articolul 123 aliniatul (1) Constituției Republicii Moldova vine în coraborarea Articolului 116 alin.(1-2) și confirmă faptul că esența protecției judecătorilor nu se rezumă doar la activitatea nemijlocită a acestora dar se exprimă și prin garantarea siguranței activității judecătorilor inclusiv la numire sau demitere, din perspectiva oferirii posibilității exercitării atribuțiilor de protejare a drepturilor și libertăților fundamentale ale justițiabililor.

În sensul celor reținute relevantă este și poziția Curții Constituționale al Republicii Moldova expusă în Cap.I lit.(i) abzaț întâi al Hotărârii Curții Constituționale nr. 38 din 07 decembrie 2021, unde Înalta Curte reține: "... că independența judecătorului nu reprezintă un scop în sine și nici un privilegiu personal, ci urmărește să-i asigure judecătorului posibilitatea de a-și exercita rolul de protector al drepturilor și libertăților cetățenilor.

Curtea a subliniat că protecția recunoscută judecătorului constituie un bun al întregii societăți. Într-un stat guvernat de preeminența dreptului, principiul independenței judecătorești este însoțit de mai multe garanții, vitale pentru independența judiciară instituțională și individuală și fără de care ar fi imposibilă funcționarea efectivă și imparțială a instanțelor.”

Evident nu putem nega poziționarea acestor două momente – numirea/eliberarea din funcție a judecătorilor – în aria valorilor supreme garantate într-un stat de drept cu o democrație veritabilă.

Prin urmare, aceste două repere fundamentale ale carierei judecătorilor urmează să aibă un caracter cert și previzibil, or, în caz contrar, neavînd siguranța garantării acestor două elemente este grav afectată independența judecătorului și posibilitatea acestuia de a-și exercita atribuțiile.

În consecință dacă aceste două elemente fundamentale ale carierei judecătorilor sunt pasibile unor garanții constituționale prin plasarea lor în responsabilitatea celui mai înalt demnitar în stat, se prezumă faptul că, aceste valori sunt supreme, și asupra lor nu se admit ingerințe.

Recunoaștem că ar fi fiabilă și ideea că, în măsura în care, ipotetic se constată, că nivelul de dezvoltare a statului și a instituțiilor statale a atins apogeul, aceste garanții pot fi puse în sarcina altei instituții, și cea mai potrivită ar fi instituția de administrare ”auto-administrare” a sistemului judecătoresc – fapt care ar presupune modificarea Legii Supreme la acest capitol.

Constatăm, însă faptul că, în prezent, s-a instituit o imprevizibilitate, incertitudine și o contradicție vădită o pe de o parte art. 116 alin.(1-2) și art. 123 alin.(1) al Constituției Republicii Moldova au același conținut ca și în 2017, 2020, 15.06.2020, 2021, 06.06.2022, 26.08.2022, 09 februarie 2023, sub alt aspect momentul numirii în funcție a judecătorilor păstrează garanția independenței judecătorului plasată sub protecția Președintelui Țării în temeiul rolului primar al CSM, iar eliberarea din funcție este plasată la latitudinea rolului primar al CSM.

Aici reținem faptul că, Înalta Curte în Cap.I lit.(i) abzaț doi al Hotărîrii Curții Constituționale nr. 38 din 07 decembrie 2021 reține cităm: ”În Hotărîrea nr. 23 din 27 iunie 2017, la § 56, Curtea a reținut că Consiliul Superior al Magistraturii are rolul de a garanta independența autorității judecătorești. Totodată, în Avizul nr. 1 din 22 septembrie 2020, la §§ 41 și 42, Curtea a precizat că Consiliului Superior al Magistraturii îi revine **rolul primar** în procedurile privind **numirea**, promovarea, transferarea, demisia sau **eliberarea** din funcția de judecător, iar orice abatere de la această regulă contravine articolului 123 alin. (1) din Constituție.”

Tot aici relevantă este constatarea Curții Constituționale expuse în Hotărîrea din 27 septembrie 2022 la sesizarea nr. nr. 273a/2021 și anume în capitolul II. pct. 82-84 este menționat faptul că, „[...] Cu privire la câmpul de aplicare al acestui articol”(art. 123 alin.(1)CCRM), ”în jurisprudența sa, Curtea a precizat că **Consiliului Superior al Magistraturii îi revine rolul primar** în procedurile privind **numirea**, promovarea, transferarea, demisia sau **eliberarea** din funcția de judecător, iar orice abatere de la această regulă contravine articolului 123 alin. (1) din Constituție (HCC nr. 38 din 7 decembrie 2021, § 56).

Așadar, constatăm faptul că, articolul 123 alin. (1) din Constituție nu-i recunoaște *expressis verbis* Consiliului Superior al Magistraturii competența finalității procesului de numire/eliberarea din funcție a judecătorilor ci doar rolul primar în acest sens.

Astfel constatăm o imprevizibilitate, incertitudine și o contradicție vădită a prevederilor art. art. 25 alin.(2) al Legii Nr. 544 din 20-07-1995, cu privire la statutul judecătorului, publicat: 26.10.1995 în Monitorul Oficial Nr. 59-60 art. 664. în redacția LP246 din 29.07.22, MO267-273/26.08.22 art.564; în vigoare 26.08.22 [Art.25 al.(2) în redacția LP246 din 29.07.22, MO267-273/26.08.22 art.564; în vigoare 26.08.22].

Adică nu este clar în privința cui se aplică această normă și din ce moment are aplicabilitate norma în cauză și oferă această normă păstrarea garanțiilor independenței judecătorilor.

Mai mult, ca atât această normă vine în contradicție cu prevederile art. 116 și respectiv 123 din Constituția Republicii Moldova, or, dacă în cazul promovării și transferului garanțiile se păstrează prin confirmarea calității continue de judecător în cazul eliberării din funcție direct este supusă abolirii independența judecătorului care poate avea loc doar prin aceleași garanții ca și numirea în funcție. Totodată apare contradicția directă între pozițiile juridice ale actelor de confirmare pînă la urmă CSM are rol primar în procesul de numire și eliberare din funcție a judecătorilor sau are rol de final.

În lumina celor reținute pretendem faptul că CSM-ul în formula prevederilor art. 25 alin.(2) al Legii Nr. 544 din 20-07-1995, cu privire la statutul judecătorului, publicat: 26.10.1995 în Monitorul Oficial Nr. 59-60 art. 664. în redacția LP246 din 29.07.22, MO267-273/26.08.22 art.564; în vigoare 26.08.22 [Art.25 al.(2) în redacția LP246 din 29.07.22, MO267-273/26.08.22 art.564; în vigoare 26.08.22], este tentat să comită abuzuri fapt care este apt să genereze consecințe grave pentru întreg sistemul judecătoresc și respectiv pentru Statul Republica Moldova.

Conform prevederilor art. 116 alin.(1,2,5,5¹,6), judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și **inamovibili**, potrivit legii.

Judecătorii instanțelor judecătorești **se numesc în funcție, în condițiile legii, pînă la atingerea plafonului de vîrstă, de către Președintele Republicii Moldova**, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Președintele Republicii Moldova poate respinge o singură dată candidatura propusă de către Consiliul Superior al Magistraturii.

Deciziile privind numirea judecătorilor și cariera acestora trebuie să fie adoptate în baza unor criterii obiective, bazate pe merit, și a unei proceduri transparente, în condițiile legii. Promovarea sau transferul judecătorilor se face doar cu acordul acestora. Judecătorii au doar imunitate funcțională în condițiile legii.

Sanționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea. Citat închis.

Prin urmare, constatăm faptul că unica autoritate investită prin Constituția Republicii Moldova, de numire în funcție, a judecătorilor este Președintele Republicii Moldova și respectiv eliberarea din funcție a judecătorilor este tot în competența exclusivă a Președintelui Republicii Moldova, or, dacă în cazul numirii în funcție CSM-ul are rol primar la numirea în funcție acelaș rol îl are și la eliberarea din funcție a judecătorilor or, cariera judecătorilor este în termenul de la numire pînă la eliberarea sau demisie.

Aceste norme își găsesc reflectarea și în prevederile art. 11 din Legea Nr. 544 din 20-07-1995, cu privire la statutul judecătorului.

Totodată relevăm faptul că, un principiu relevant garantat de Constituția Republicii Moldova (art. 116 alin(1)) este inamovibilitatea judecătorilor – principiu garantat și de Legea

Nr. 544 din 20-07-1995, cu privire la statutul judecătorului(art. 1 alin.(3)). Inamovibilitatea judecătorilor constituie unul din cele mai importante principii ale organizării justiției într-un stat democratic și de drept; reprezintă o garanție a independenței și imparțialității judecătorilor.

Rezumînd reperele relevate la obiectul derivat al Sesizării în cauză, precizăm că Curtea Constituțională în pct. C alin. 32 și 33 al Hotărîrii din 09 februarie 2023, a statuat faptul că, cităm:

*” 32. [...]Dreptul persoanei de a-și exercita funcția de judecător, odată ce a fost admisă în această profesie, este protejat de articolul 116 alin. (2) din Constituție, care stabilește că judecătorii se numesc în funcție până la atingerea plafonului de vîrstă, în coroborare cu articolul 1 din Legea cu privire la statutul judecătorului, care îi califică pe judecători drept „purtători ai puterii judecătorești”. Regula este că, **până la atingerea plafonului de vîrstă, judecătorii își pot exercita funcția de înfăptuire a justiției.**”*

Observăm astfel faptul că Înalta Curte, în Hotărîrea nr. 23 din 27 iunie 2017 și în Avizul nr. 1 din 22 septembrie 2020, și în Hotărîrea nr. 38 din 07 decembrie 2021, și în Hotărîrea din 27 septembrie 2022 la sesizarea nr. nr. 273a/2021, și respectiv în Hotărîrea din 09 februarie 2023 asupra sesizării nr. 150g/2022 conferă momentului accederii și încetării funcției de judecător caracter de reper al protecției purtătorilor puterii judecătorești prin garantarea independenței acestora. Or, Președintele Țării capătă putere de garant al independenței judecătorului prin însăși supervizarea propunerilor primare a CSM-ului în acest sens.

Relevam și faptul că, norma vizată în sesizare generează o legiferare arbitrară în privința epuizării calității de judecător.

Or, sistemul judiciar este deplin independent, și în special că autoritatea judiciară națională, în general, funcționează fără influențe, iar mandatele judecătorilor numiți independent nu pot fi scurtate în mod arbitrar.

În acest sens reținem că, discreționabilitatea soluțiilor CSM, în privința momentului apariției și încetării calității de judecător, pornește de la rolul primar al instituției respective în raport cu mandatele judecătorilor.

În consecință prevederile art. 25 alin.(2) al Legii Nr. 544 generează iminent și inubitabil caracterul arbitrar în privința scurtării mandatele judecătorilor în raport cu momentul numirii judecătorilor în funcție.

Astfel, norma vizată generează o incertitudine arbitrară prin faptul că, la numirea judecătorilor în funcție CSM-ul prin rolul primar, univoc respectă rolul primar prin garanțiile și previzibilitățile supervizării iar în cazul scurtării mandatelor judecătorilor CSM-ul în mod arbitrar capătă rol final(deși la apariția mandatelor judecătorului nu avea acest rol).

Prin urmare, art. 25 alin.(2) al Legii Nr. 544 prin reglementările curente, poziționează arbitrar CSM-ul, în raport cu momentul apariției și încetării calității de judecător. Or, pe de o parte la numire Organul Suprem de Autoadministrare are rol primar la numirea judecătorilor iar la încetarea/scurtarea mandatelor în mod arbitrar capătă rol final. Aici apar mai multe întrebări: Care este raționamentul că, la numire judecătorilor(apariția mandatelor) CSM-ul are rol primar? Care este raționamentul că la eliberare din funcție a judecătorilor(scurtarea mandatelor CSM-ul deja capătă rol final? De ce CSM-ul nu are rol primar la numire și rol secundar la eliberare? De ce nu are același rol primar sau respectiv secundar asupra mandatelor judecătorilor? Care este raportul CSM-ului față de momentul apariției și scurtării mandatelor de judecător? Este oare obiectiv și rezonabil ca, momentul apariției mandatului

sa fie supus unei proceduri prin rolul secundar al CSM-ului iar momentul încetării mandatului prin scurtare să fie supus cu totul altei proceduri unde CSM-ul deja nu mai are rol primar.

În esența problematicii menționate, constatăm instituirea caracterului arbitrar al scurtării mandatelor judecătorilor față de momentul apariției mandatelor de judecător care afectează direct obiectivitatea, rezonabilitatea și echitabilitatea procedurii, în acest sens.

Aici relevante sunt concluziile Curții Europene a Drepturilor Omului expuse în Hotărârea pe cauza Baka împotriva Ungariei (*Hotărârea din 23 iunie 2016, cererea nr. 20261/12*). Astfel în Cap. IV, pct. A, al. 76 Înalta Curte relevă:

”În cauza Bandaranayake împotriva Sri Lanka (comunicarea nr. 1376/2005, 24 iulie 2008), Comitetul pentru drepturile omului s-a pronunțat după cum urmează (notele din subsolul paginii au fost omise):

*”7.1. Comitetul constată că lit. c) a art. 25 din Pact recunoaște dreptul de acces, în condiții generale de egalitate, la funcții publice, și face trimitere la jurisprudența sa potrivit căreia, pentru a asigura accesul în condiții generale de egalitate, nu doar criteriile, ci și **«procedurile care reglementează numirea, promovarea, suspendarea și eliberarea din funcție trebuie să fie obiective și rezonabile»**. O procedură nu este obiectivă sau rezonabilă în cazul în care nu respectă condițiile de echitate elementare în materie. Comitetul consideră, de asemenea, că dreptul de acces, în condiții de egalitate, la funcții publice include dreptul de a nu fi revocat în mod arbitrar din funcția publică. [...]”*

Reținem faptul că, echitatea presupune respectarea imperativă a spiritului dreptății, egalității și justiției prin generarea unui echilibru perfect. Prevederile art. 25 alin.(2) al Legii Nr. 544, în vigoare 26.08.22 atentează direct la obiectivitate, rezonabilitatea și echitabilitatea procedurii de eliberare din funcție a judecătorilor în raport cu procedura de numire a judecătorilor în funcție. Această reglementare presupune că, la numire judecătorii au o independență exprimată prin rolul primar al CSM-ului și garanția procedurii de supervizare a soluției, după numire se erodează independența judecătorilor și dispare rolul primar al CSM-ului și garanția procedurii de supervizare.

În acest sens, procedura care conduce la revocarea judecătorilor conform art.25 alin.(2) al Legii Nr. 544, în vigoare 26.08.22 nu a respectă nici condițiile de echitate elementare și nu este de natură să permită judecătorilor să beneficieze de drepturile garantate și așteptările legitime Constituționale, ceea ce reprezintă o atingere adusă independenței puterii judecătorești.

În consecință art. 25 alin.(2) al Legii Nr. 544 din 20-07-1995, cu privire la statutul judecătorului, publicat: 26.10.1995 în Monitorul Oficial Nr. 59-60 art. 664. în redacția LP246 din 29.07.22, MO267-273/26.08.22 art.564; în vigoare 26.08.22 [Art.25 al.(2) în redacția LP246 din 29.07.22, MO267-273/26.08.22 art.564; în vigoare 26.08.22] poartă caracter arbitrar nu respectă exigențele rezonabilității, obiectivității și echității, reprezintă o atentare directă la independența judecătorilor și respectiv este lovită de sancțiunea neconstituționalității. Or, această normă atentează la drepturile garantate și așteptările legitime și astfel reprezintă o abatere de la regula conform căreia Consiliului Superior al Magistraturii îi revine rolul primar în procedurile privind numirea/eliberarea din funcția de judecător, iar orice abatere de la această regulă contravine articolului 123 alin. (1) din Constituție.

La caz, facem trimitere la prevederile art.12¹ alin.(1-3) CPC, potrivit cărora, (1) *În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor*

Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

Consider că sesizarea înaintată întrunește toate condițiile necesare prevăzute de norma citată mai sus și instanța de judecată urmează să sesizeze Curtea Constituțională în sensul dat, or, prevederile art. 25 alin.(2) Legii Nr. 544 din 20-07-1995, cu privire la statutul judecătorului, urmează a fi aplicate la soluționarea prezentei cauze și problema semnalată prin excepția de neconstituționalitate intră în câmpul de aplicare al unui drept garantat de Constituție și nu a fost sesizat anterior, sub aspectele invocate.

Mai mult ca atît, excepția de neconstituționalitate ridicată, în cazul dat cuprinde cele trei elemente obligatorii: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (prevederea legală), textul de referință pretins a fi încălcat (prevederea constituțională) și motivarea de către autorul excepției a relației de contrarietate dintre cele două texte, adică motivarea neconstituționalității textului criticat.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁴

- Convenția Europeană privind Drepturile Omului;
- Constituția Republicii Moldova;
- Codul Muncii al Republicii Moldova;
- Codului Administrativ al Republicii Moldova;
- Codul de Procedură civilă al Republicii Moldova;
- Legea Nr. 544 din 20-07-1995, cu privire la statutul judecătorului, publicat: 26.10.1995;
- Legea 178 din 25.07.2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor;
- Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, cauza Baka împotriva Ungariei (Hotărârea din 23 iunie 2016, cererea nr. 20261/12)
- Hotărârea Curții Constituționale al Republicii Moldova nr. 23 din 27 iunie 2017;
- Avizul Curții Constituționale al Republicii Moldova nr. 1 din 22 septembrie 2020;
- Hotărârea Curții Constituționale al Republicii Moldova nr. 38 din 07 decembrie 2021;
- Hotărârea Curții Constituționale al Republicii Moldova din 27 septembrie 2022 la sesizarea nr. nr. 273a/2021;
- Hotărârea Curții Constituționale al Republicii Moldova din 09 februarie 2023 asupra sesizării nr. 150g/2022.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁵

Declar pe propria răspundere și onoare că informațiile prezentate Curții Constituționale al Republicii Moldova, din prezenta sesizare sunt veridice.

Data: 01.12.2023

Semnătura: _____

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Mihail Cojocaru împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile,

(Dosarul nr. 3d-4/23

Nr. PIGD 2-23130185-37925-01-3d-11092023)

Întrunirea condițiilor stabilite la art. 12¹ din Codul de procedură civilă pentru admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

18 aprilie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în ședință publică cererea depusă de către Mihail Cojocaru cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Vladislav Gribincea,

Oxana Parfeni, *judecători*,

Cu participarea greșierului, Ana Scutaru

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 11 septembrie 2023, Mihail Cojocaru, reprezentat de avocata Doina-Ioana Străisteanu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, cu privire la anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 295/16 din 11 iulie 2023 și a hotărârii Plenului Colegiului disciplinar al Consiliului Superior al Magistraturii nr. 23/8 din 21 octombrie 2022. Cauzei fiind atribuit nr. 3d-4/23.

2. La 01 noiembrie 2023, Mihail Cojocaru, reprezentat de avocata Doina-Ioana Străisteanu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, cu privire la anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 293/16 din 11 iulie 2023 și a hotărârii Plenului Colegiului disciplinar al Consiliului Superior al Magistraturii nr. 12/4 din 22 aprilie 2022. Cauzei fiind atribuit nr. 3d-39/23.

3. La 27 decembrie 2023, Mihail Cojocaru, reprezentat de avocata Doina-Ioana Străisteanu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, cu privire la anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 294/16 din 11 iulie 2023 și a hotărârii nr. 7/3 din 18 martie 2022 a Plenului Colegiului disciplinar al Consiliului Superior al Magistraturii. Cauzei fiind atribuit nr. 3d-70/23.

4. Prin încheierea din 15 mai 2024 a Curții Supreme de Justiție, s-a conexas într-un singur proces, pentru examinare concomitentă, cauzele de contencios nr. 3d-39/23 și 3d-70/23, intentate la cererile de chemare în judecată depuse de Mihail Cojocaru împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile, cu cauza de contencios administrativ nr. 3d-4/23, intentată la acțiunea depusă de Mihail Cojocaru împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, care a fost acceptată mai devreme în procedură, cu atribuirea unui singur număr dosarului de 3d-4/23.

5. Prin încheierea din 15 mai 2024 a Curții Supreme de Justiție, s-au respins cererile reclamantului Mihail Cojocaru, reprezentat de avocata Doina Ioana-Străisteanu, cu privire la suspendarea executării hotărârilor nr. 295/16 din 11 iulie 2023 și nr. 293/16 din 11 iulie 2023 ale Consiliului Superior al Magistraturii.

6. Reclamantul, Mihail Cojocaru a înaintat, în temeiul art. 12¹ din Codul de procedură civilă, cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 25 alin. (2) din Legea nr. 544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului.

7. În cadrul ședinței de judecată reprezentantul reclamantului Mihail Cojocaru, avocata Doina Ioana Străisteanu a solicitat remiterea cererii, sesizării și a materialelor relevante în adresa Curții Constituționale pentru a se pronunța în vederea declarării caracterului neconstituțional al prevederilor art. 25 alin. (2) al Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

8. În cadrul ședinței de judecată reprezentantul pârâtului Consiliul Superior al Magistraturii, Olesea Ciobanu a lăsa chestiunea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate la discreția instanței.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

9. Art. 195 din Codul administrativ prevede următoarele:

„Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.”

10. Art. 12¹ din Codul de procedură civilă stipulează că:

„ (1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a. obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție;

b. excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c. prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d. nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

(4) Dacă nu sânt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu

fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.”

11. Art. 135, alin. (1), lit. a) din Constituția Republicii Moldova reglementează că:

„ (1) lit. a) Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

12. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține, că la 09 februarie 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 2 „Pentru interpretarea articolului 135, alin. (1), lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr. 55b/2015)”, prin care s-a decis că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

13. Conform § 79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea a mai menționat că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

14. Potrivit § 82-83 din aceeași Hotărâre, Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

i. obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135, alin. (1), lit. a) din Constituție;

ii. excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu.

iii. prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

iv. nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

15. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful § 82.

16. Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea cumulativă a tuturor condițiilor strict obligatorii prevăzute la art. 12¹, alin. (2) din Codul de procedură civilă.

17. Verificând respectarea condițiilor prevăzute la §82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, obligator-necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, completul de judecată ajunge la concluzia că prevederile legale invocate și anume art. 25 alin. (2) al Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului intră în categoria actelor prevăzute de art. 135, alin. (1), lit. a) din Constituție, sunt aplicabile cazului, iar o hotărâre sau decizie anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile menționate nu există.

18. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art.195, art. 230 din Codul administrativ, art. 12¹ din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite cererea depusă de Mihail Cojocaru cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Ridică excepția de neconstituționalitate pentru controlul constituționalității art. 25 alin. (2) din Legea nr. 544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului.

Transmite Curții Constituționale încheierea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate împreună cu sesizarea.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte /semnătura/ Stela Procopciuc

Judecători /semnătura/ Vladislav Gribincea

/semnătura/ Oxana Parfeni

Judecător

Stela Procopciuc